

(สำเนา)
เลขรับ ๒๙/๒๕๖๔ วันที่ ๒๕ มี.ค. ๒๕๖๔
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ข้าพเจ้ากับคณะ ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับเอกสารการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ (ถ้ามี) มาเพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พิธา ลิ้มเจริญรัตน์ ผู้เสนอ
(นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

(ลงชื่อ) พิจารณ์ เชาวพัฒนวงศ์ (นายพิจารณ์ เชาวพัฒนวงศ์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ธีรจชัย พันธุมาศ (นายธีรจชัย พันธุมาศ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) สมชาย ฝั่งชลจิตร (นายสมชาย ฝั่งชลจิตร) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ัญญวัญญ์ กมลวงค์วัฒน์ (นายัญญวัญญ์ กมลวงค์วัฒน์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) ปดิพัทธ์ สันติภาดา (นายปดิพัทธ์ สันติภาดา) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ปริญญา ช่วยเกตุ ศิริรัตน์ (นายปริญญา ช่วยเกตุ ศิริรัตน์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) สรุเชษฐ์ ประวีณวงศ์วุฒิ (นายสรุเชษฐ์ ประวีณวงศ์วุฒิ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ (ลงชื่อ) กัญจน์พงศ์ จงสุทธนามณี (นายกัญจน์พงศ์ จงสุทธนามณี) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) ทวีศักดิ์ ทักษิณ (นายทวีศักดิ์ ทักษิณ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ (ลงชื่อ) สมเกียรติ ถนอมสินธุ์ (นายสมเกียรติ ถนอมสินธุ์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ

(โปรดพลิก)

(ลงชื่อ) สุรวาท ทองบุ (รองศาสตราจารย์สุรวาท ทองบุ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ (สุพิศาล ภักดีนฤนาถ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) อมรัตน์ โชคปมิตต์กุล (นางอมรัตน์ โชคปมิตต์กุล) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) ศักดินัย นุ่มหนู (นายศักดินัย นุ่มหนู) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) อนุรักษ์ สืบศักดิ์วงศ์ (นายอนุรักษ์ สืบศักดิ์วงศ์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) อนุรักษ์ บุญไชยอินสวัสดิ์ (นายอนุรักษ์ บุญไชยอินสวัสดิ์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) พันตำรวจตรี ขวลิต เลหาอุดมพันธ์ (ขวลิต เลหาอุดมพันธ์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) วาโย อัครรุ่งเรือง (นายวาโย อัครรุ่งเรือง) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) ณิชภัทร์ กุลเศรษฐสิทธิ์ (นางสาวณิชภัทร์ กุลเศรษฐสิทธิ์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) วิโรจน์ ลักขณาอดิศร (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) ประเสริฐพงษ์ ทรนวัตร์ (นายประเสริฐพงษ์ ทรนวัตร์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) รังสิมันต์ โรม (นายรังสิมันต์ โรม) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) ปกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล (นายปกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) วรรณวิภา ไม้สน (นางสาววรรณวิภา ไม้สน) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) เท้าพิภพ ลิ้มจิตรกร (นายเท้าพิภพ ลิ้มจิตรกร) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) วรรณภพ วิริยะโรจน์ (นายวรรณภพ วิริยะโรจน์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) จรัส คุ่มไชน้ำ (นายจรัส คุ่มไชน้ำ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) องค์การ ชัยบุตร (นายองค์การ ชัยบุตร) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) สมเกียรติ ไชยวิสุทธิกุล (นายสมเกียรติ ไชยวิสุทธิกุล) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) วุฒินันท์ บุญชู (นายวุฒินันท์ บุญชู) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) ทองแดง เบ็ญจะปัก (นายทองแดง เบ็ญจะปัก) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) คำพอง เทพาคำ (นายคำพอง เทพาคำ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) อนุรักษ์ บัวประทุม (นายอนุรักษ์ บัวประทุม) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) อนุรักษ์ เรื่องปัญญาวุฒิ (นายอนุรักษ์ เรื่องปัญญาวุฒิ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) นิติพล ผิวเหมาะ (นายนิติพล ผิวเหมาะ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) ญาณธิชา บัวเผื่อน (นางสาวญาณธิชา บัวเผื่อน) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ

(ลงชื่อ) ศิริกัญญา ต้นสกุล
(นางสาวศิริกัญญา ต้นสกุล)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

(ลงชื่อ) สุทธรธรรม สุบรรณ ณ อยุธยา
(นางสาวสุทธรธรรม สุบรรณ ณ อยุธยา)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

(ลงชื่อ) มานพ ศิริภูวดล
(นายมานพ ศิริภูวดล)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

(ลงชื่อ) สุเทพ อุ๋อัน
(นายสุเทพ อุ๋อัน)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

ผู้เสนอ (ลงชื่อ) เบญจา แสงจันทร์ ผู้เสนอ
(นางสาวเบญจา แสงจันทร์)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

ผู้เสนอ (ลงชื่อ) จิรัฎฐ์ ทองสุวรรณ ผู้เสนอ
(นายจิรัฎฐ์ ทองสุวรรณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

ผู้เสนอ (ลงชื่อ) อภิชาติ ศิริสุนทร ผู้เสนอ
(นายอภิชาติ ศิริสุนทร)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

ผู้เสนอ (ลงชื่อ) วรรณวี ตะล่อมสิน ผู้เสนอ
(นางสาววรรณวี ตะล่อมสิน)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

สำเนาถูกต้อง

(นายสมิทธิชัย จันทรเพ็ญ)
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักงานการประชุม

มนชัย พิมพ์
รัศพรพาทาน
ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

1. เพิ่มบทนิยามคำว่า “คดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ” (เพิ่มมาตรา ๒ (๒๓))
2. กำหนดให้พนักงานอัยการมีบทบาทที่ชัดเจนในการพิจารณาและสั่งคดีที่เข้าเงื่อนไขเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (เพิ่มมาตรา ๑๔๓ วรรคสี่)
3. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้จำเลยยื่นคำร้องขอให้ยุติคดี กำหนดให้มีการไต่สวนอย่างเร่งด่วน และการชดใช้ความเสียหายและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแก่จำเลย รวมทั้งกำหนดให้ศาลมีคำสั่งให้โฆษณาคำพิพากษายกฟ้องกรณีเข้าเงื่อนไขเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (เพิ่มมาตรา ๑๖๕/๓)

เหตุผล

เนื่องด้วยประชาชนที่ใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการประเดินสาธารณะ มักจะถูกดำเนินคดีที่เรียกว่า “การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ” อยู่เสมอ โดยบริษัทเอกชนและหน่วยงานของรัฐใช้การฟ้องคดีดังกล่าวเพื่อหยุด ลงโทษ หรือต่อต้านบรรดานักเคลื่อนไหว แกนนำหรือสมาชิกชุมชน หรือประชาชน ที่ออกมาใช้เสรีภาพในการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น การร้องเรียน การชุมนุมหรือการมีส่วนร่วมสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ ที่กระทบหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของบริษัทเอกชน การดำเนินนโยบายของรัฐบาล การตรวจสอบการใช้อำนาจอธิรัฐ หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งการฟ้องคดีดังกล่าวผู้ฟ้องคดีไม่ได้มุ่งเอาชนะ แต่มุ่งลดทอนทรัพยากร และข่มขู่ให้ผู้ถูกฟ้องยอมยุติบทบาทหรือยุติการเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะ และแม้สุดท้ายจำเลยจะสามารถต่อสู้คดีจนศาลยกฟ้อง แต่ก่อนหน้านั้นจำเลยหรือผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องเสียค่าใช้จ่าย เหนียวินการคุกคาม กีดกันทางอารมณ์และอื่น ๆ จนทำให้หยุดการมีส่วนร่วมสาธารณะไป การฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ จึงเป็นการคุกคามต่อสิทธิของบุคคลที่ถูกรับรองภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ ของสหประชาชาติ ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๑ และข้อ ๒๒ และรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๔ รวมถึงสิทธิในการร้องเรียนและสิทธิชุมนุม ที่ถูกรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ด้วยเหตุผลนี้ ในต่างประเทศที่มีการฟ้องคดีในลักษณะนี้เกิดขึ้น เช่น ในหลายมลรัฐของสหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย รวมถึงฟิลิปปินส์ จึงมีการตรากฎหมายขึ้นมาเพื่อจัดการกับการฟ้องคดีดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อรักษาความสมดุล ในการส่งเสริมและปกป้องสิทธิตามรัฐธรรมนูญของบุคคลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะ และการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ฟ้องคดีโดยสุจริตเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น แม้ประเทศไทย จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๑/๑ และมาตรา ๑๖๕/๒ เพื่อเป็นกลไกหนึ่งในการจัดการกับคดีที่มีการฟ้องโดยไม่สุจริต ซึ่งอาจรวมถึงคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ ด้วยก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวยังมีข้อจำกัดด้านขอบเขตในการบังคับใช้ และยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องหลักเกณฑ์ การพิจารณา รวมถึงการเยียวยาและลงโทษผู้กระทำความผิดที่ฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ ดังนั้น เพื่อให้มีกลไก

ทางกฎหมายที่ชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและอำนวยความสะดวก
ให้กับประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

แก่ฝ่ายโจทก์ โดยให้ฝ่ายโจทก์พิสูจน์ให้เห็นความเป็นไปได้ที่จะชนะคดี โดยนำเสนอพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนว่าคดีมีมูลและการกระทำของจำเลยเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์จริง

ให้ศาลพิพากษายกฟ้อง หากจำเลยพิสูจน์ได้ว่าคดีที่โจทก์ยื่นฟ้องนั้นเป็นคดีปิดกั้น การมีส่วนร่วมสาธารณะ และโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าคดีมีมูลและการกระทำของจำเลยเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์จริง

เมื่อศาลพิพากษายกฟ้องตามวรรคสาม ให้ศาลสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ในหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่น ๆ สื่อเดียวหรือหลายสื่อ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้โจทก์เป็นผู้ชำระค่าโฆษณา และห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก

ในกรณีที่ศาลยกฟ้องตามวรรคสาม ถ้าคำร้องของจำเลยตามวรรคหนึ่ง มีคำขอบังคับให้โจทก์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายอันเนื่องมาจากการฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ โดยแสดงรายละเอียดและพยานหลักฐานตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เรียกร้อง เมื่อจำเลยได้แสดงพยานหลักฐานสนับสนุนคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้โจทก์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าทนายความ และการบรรเทาทุกข์อื่น ๆ อย่างเหมาะสมตามพฤติการณ์แห่งคดีให้แก่จำเลยได้

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการไต่สวนมูลฟ้องมาบังคับแก่การไต่สวนตามมาตรานี้โดยอนุโลม และหากศาลไต่สวนตามมาตรานี้แล้วไม่ต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องอีก”

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องด้วยประชาชนที่ใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับประเด็นสาธารณะ มักจะถูกดำเนินคดีที่เรียกว่า “การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ” (Strategic Lawsuits Against Public Participation หรือ SLAPPs) อยู่เสมอ โดยบริษัทเอกชนและหน่วยงานของรัฐใช้การฟ้องคดีดังกล่าวเพื่อหยุด ลงโทษ หรือการต่อต้านบรรดานักเคลื่อนไหว แกนนำหรือสมาชิกชุมชนหรือประชาชน ที่ออกมาใช้เสรีภาพในการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น การร้องเรียน การชุมนุม หรือการมีส่วนร่วมสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ ที่กระหน่ำหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของบริษัทเอกชน การดำเนินนโยบายการพัฒนาของรัฐบาล หรือตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งการฟ้องคดีดังกล่าวผู้ฟ้องคดีไม่ได้มุ่งเอาชนะ แต่มุ่งลดทอนทรัพยากร และข่มขู่ให้ผู้ถูกฟ้องยอมยุติบทบาทหรือยุติการเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะ และแม้สุดท้ายจำเลยจะสามารถต่อสู้คดีจนศาลยกฟ้อง แต่ก่อนหน้านั้นจำเลยหรือผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องเสียค่าใช้จ่าย เหนียวินการคุกคาม กดดันทางอารมณ์และอื่น ๆ จนทำให้หยุดการมีส่วนร่วมสาธารณะไป การฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะหรือ SLAPPs จึงเป็นการคุกคามต่อสิทธิของบุคคลที่ถูกรับรองภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ ของสหประชาชาติ (the International Covenant on Civil and Political Rights – ICCPR) ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๑ และข้อ ๒๒ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๔ รวมถึงสิทธิในการร้องเรียนและสิทธิชุมนุมที่ถูกรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ด้วยเหตุผลนี้ ในต่างประเทศที่มีการฟ้องคดีในลักษณะเกิดขึ้น เช่น ในหลายมลรัฐของสหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย รวมถึงฟิลิปปินส์ จึงมีการตรากฎหมายขึ้นมาเพื่อจัดการกับการฟ้องคดีดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อรักษาความสมดุลในการส่งเสริมและปกป้องสิทธิตามรัฐธรรมนูญของบุคคลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะ และการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ฟ้องคดีโดยสุจริตเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น แม้ประเทศไทยจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๑/๑ และมาตรา ๑๖๕/๒ เพื่อเป็นกลไกหนึ่งในการจัดการกับคดีที่มีการฟ้องโดยไม่สุจริต ซึ่งอาจรวมถึงคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะด้วยก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวยังมีข้อจำกัดด้านขอบเขตในการบังคับใช้ และยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณา รวมถึงการเยียวยาและลงโทษคู่กรณีที่ฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ ดังนั้น เพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายที่ชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ เพิ่มบทนิยามคำว่า “คดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ” (ร่างมาตรา ๓)

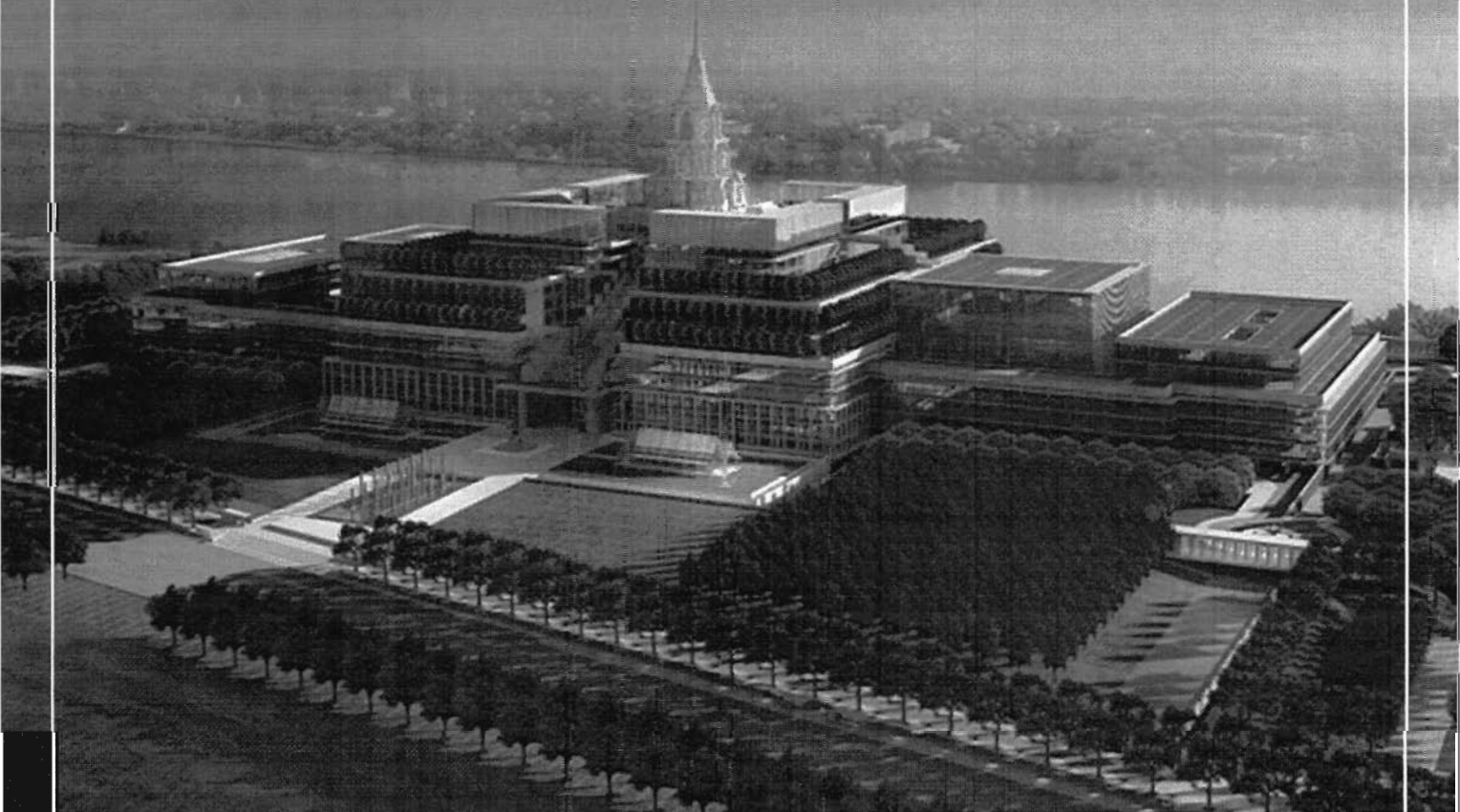
๒.๒ กำหนดให้พนักงานอัยการมีบทบาทที่ชัดเจนในการพิจารณาและสั่งคดีที่เข้าเงื่อนไขเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้จำเลยยื่นคำร้องขอให้ยุติคดี กำหนดให้มีการไต่สวนอย่างเร่งด่วน และการชดใช้ความเสียหายและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแก่จำเลย รวมทั้งกำหนดให้ศาลมีคำสั่งให้โฆษณาคำพิพากษายกฟ้องกรณีเข้าเงื่อนไขเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (ร่างมาตรา ๕)

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น

และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของร่างพระราชบัญญัติ

๑. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไขเพิ่มเติม

ยกเลิก

๒. หลักการและเหตุผล

๒.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

๑. เพิ่มบทนิยามคำว่า “คดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ” (เพิ่มมาตรา ๒ (๒๓))

๒. กำหนดให้พนักงานอัยการมีบทบาทที่ชัดเจนในการพิจารณาและสั่งคดีที่เข้าเงื่อนไขเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (เพิ่มมาตรา ๑๔๓ วรรคสี่)

๓. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้จำเลยยื่นคำร้องขอให้ยุติคดี กำหนดให้มีการไต่สวนอย่างเร่งด่วน และการชดเชยความเสียหายและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแก่จำเลย รวมทั้งกำหนดให้ศาลมีคำสั่งให้โฆษณาคำพิพากษายกฟ้องกรณีเข้าเงื่อนไขเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (เพิ่มมาตรา ๑๖๕/๓)

๒.๒ เหตุผล

เนื่องด้วยประชาชนที่ใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับประเด็นสาธารณะมักจะถูกดำเนินคดีที่เรียกว่า “การดำเนินคดีทางยุทธศาสตร์เพื่อปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ” อยู่เสมอ โดยบริษัทเอกชนและหน่วยงานของรัฐใช้การฟ้องคดีดังกล่าวเพื่อหยุด ลงโทษ หรือต่อต้านบรรดานักเคลื่อนไหว แกนนำหรือสมาชิกชุมชน หรือประชาชน ที่ออกมาใช้เสรีภาพในการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น การร้องเรียน การชุมนุมหรือการมีส่วนร่วมสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ ที่กระทบหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของบริษัทเอกชน การดำเนินนโยบายของรัฐบาล การตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งการฟ้องคดีดังกล่าวผู้ฟ้องคดีไม่ได้มุ่งเอาชนะ แต่มุ่งลดทอนทรัพยากรและข่มขู่ให้ผู้ถูกฟ้องยอมยุติบทบาทหรือยุติการเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะ และแม้สุดท้ายจำเลยจะสามารถต่อสู้คดีจนศาลยกฟ้อง แต่ก่อนหน้านั้นจำเลยหรือผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องเสียค่าใช้จ่าย เหนื่อยการคุกคามกดดันทางอารมณ์และอื่น ๆ จนทำให้หยุดการมีส่วนร่วมสาธารณะไป การฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะจึงเป็นการคุกคามต่อสิทธิของบุคคลที่ถูกรับรองภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ ของสหประชาชาติ ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๑ และข้อ ๒๒ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๔ รวมถึงสิทธิในการร้องเรียนและสิทธิชุมนุมที่ถูกรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ด้วยเหตุผลนี้ ในต่างประเทศที่มีการฟ้องคดีในลักษณะนี้เกิดขึ้น เช่น ในหลายมลรัฐของสหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย รวมถึงฟิลิปปินส์ จึงมีการตรากฎหมายขึ้นมาเพื่อจัดการกับการฟ้องคดีดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อรักษาความสมดุล

ในการส่งเสริมและปกป้องสิทธิตามรัฐธรรมนูญของบุคคลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะ และการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีโดยสุจริตเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น แม้ประเทศไทย จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๑/๑ และมาตรา ๑๖๕/๒ เพื่อเป็น กลไกหนึ่งในการจัดการกับคดีที่มีการฟ้องโดยไม่สุจริต ซึ่งอาจรวมถึงคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะด้วยก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวยังมีข้อจำกัดด้านขอบเขตในการบังคับใช้ และยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องหลักเกณฑ์ การพิจารณา รวมถึงการเยียวยาและการลงโทษคู่กรณีที่ฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ ดังนั้น เพื่อให้ มีกลไกทางกฎหมายที่ชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและอำนวยความสะดวก ยุติธรรมให้กับประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓. ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ

- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ ๒ การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๑. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

๑.๑ เพิ่มบทนิยาม “คดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ” หมายความว่า การร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือฟ้องคดีต่อบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อข่มขู่ ก่อทวน สร้างความกดดันอย่างไม่เหมาะสม หรือ ยับยั้งการใช้หรือสนับสนุนการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญหรือพันธกรณีระหว่างประเทศ ในการมีส่วนร่วมกับประเด็นสาธารณะ (ร่างมาตรา ๓)

๑.๒ ให้อำนาจผู้ต้องหายื่นคำร้องขอความเป็นธรรมต่อพนักงานอัยการว่าเป็นคดีปิดกั้น การมีส่วนร่วมสาธารณะ และให้พนักงานอัยการดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมโดยไม่ชักช้า และหากพิจารณา แล้วเห็นว่าเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ ให้พนักงานอัยการนั้นออกคำสั่งไม่ฟ้อง (ร่างมาตรา ๔)

๑.๓ ให้อำนาจจำเลยยื่นคำร้องก่อนการไต่สวนมูลฟ้องว่าคดีที่โจทก์ยื่นฟ้องเป็นคดีปิดกั้น การมีส่วนร่วมสาธารณะ และให้ศาลทำการไต่สวนโดยไม่ชักช้า โดยให้จำเลยผู้ยื่นคำร้องมีภาระพิสูจน์ ด้วยการแสดงพยานหลักฐานว่าเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ และหากจำเลยพิสูจน์ได้ว่าคดีที่โจทก์ ยื่นฟ้องนั้นเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ และโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าคดีมีมูลและการกระทำของ จำเลยเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์จริง ให้ศาลพิพากษายกฟ้อง และให้ศาลสั่งให้โฆษณาคำพิพากษา ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่น ๆ สื่อเดียวหรือหลายสื่อครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้โจทก์ เป็นผู้ชำระค่าโฆษณา และห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก

ถ้าในคำร้องของจำเลยดังกล่าวมีค่าขอบังคับให้โจทก์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย โดยแสดงรายละเอียดและพยานหลักฐานตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่าสินไหมทดแทน ที่เรียกร้อง เมื่อจำเลยได้แสดงพยานหลักฐานสนับสนุนคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้โจทก์ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าทนายความ และค่าบรรเทาทุกข์อื่น ๆ อย่างเหมาะสม ตามพฤติการณ์แห่งคดีให้แก่จำเลยได้

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการไต่สวนมูลฟ้องมาบังคับแก่การไต่สวนดังกล่าวข้างต้นโดยอนุโลม และหากศาลไต่สวนดังกล่าวข้างต้นแล้วไม่ต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องอีก (ร่างมาตรา ๕)

๒. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัติ

- ๒.๑ เลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม
- ๒.๒ อัยการสูงสุด
- ๒.๓ นายกษัตริย์
- ๒.๔ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
- ๒.๕ ประชาชนทั่วไป

๓. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

๓.๑ ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีการเพิ่ม “คดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ” ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๓.๒ ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้ผู้ต้องหาสามารถยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการ ว่าคดีที่ตนถูกดำเนินคดีนั้นเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ และให้พนักงานอัยการออกคำสั่งไม่ฟ้อง หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ

๓.๓ ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้ก่อนการไต่สวนมูลฟ้องจำเลยสามารถยื่นคำร้อง ต่อศาลสามารถเพื่อขอพิสูจน์ว่าคดีที่โจทก์ยื่นฟ้องนั้นเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ และกรณีที่โจทก์ ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าคดีมีมูลและการกระทำของจำเลยเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์จริง ให้ศาลพิพากษายกฟ้อง

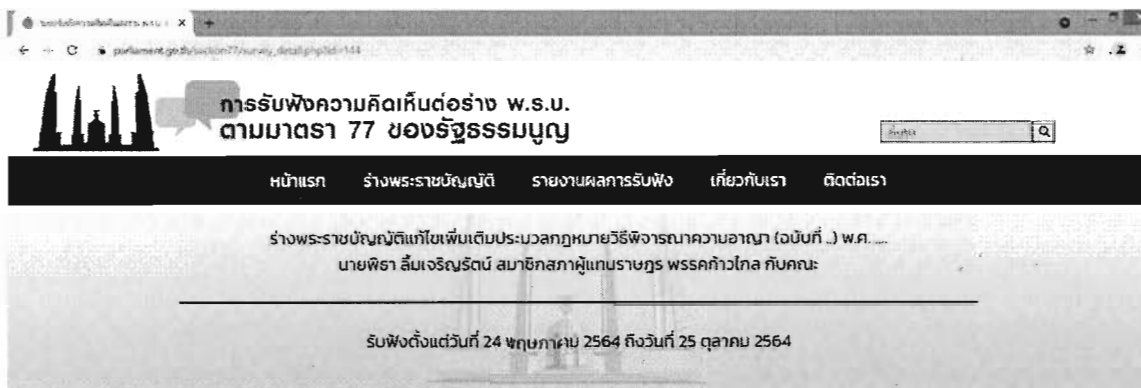
๓.๔) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้กรณีที่ศาลยกฟ้องจำเลยในคดีปิดกั้น การมีส่วนร่วมสาธารณะแล้ว และให้ศาลสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่น ๆ โดยให้โจทก์ เป็นผู้ชำระค่าโฆษณา และห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก ตลอดจนสั่งให้โจทก์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าทนายความ และค่าบรรเทาทุกข์อื่น ๆ อย่างเหมาะสมตามพฤติการณ์แห่งคดี ตามคำร้องขอบังคับของจำเลยได้

๔. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

๔.๑ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ รวมระยะเวลา จำนวน ๑๓๕ วัน นับจากวันขึ้นเว็บไซต์ ถึงวันปิดการรับฟัง

๔.๒ วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(๑) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

(๒) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง (ไม่มี)

๕ สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๕.๑ ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th จำนวน ๒๕ ราย ประกอบด้วยประชาชนทั่วไป จำนวน ๒๕ คน

๕.๒ ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th สามารถสรุปได้เป็นรายประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีการเพิ่ม “คติปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ” ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ให้มีการตรวจสอบประเด็นการมีส่วนร่วมสาธารณะมากขึ้น และผู้ตรวจสอบไม่ต้องกังวลกับการถูกฟ้องเป็นคดี	(ไม่ระบุเหตุผล)

๒. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้ผู้ต้องหาสามารถยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการว่าคดีที่ตนถูกดำเนินคดีนั้นเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ และให้พนักงานอัยการออกคำสั่งไม่ฟ้องหากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
(ไม่ระบุเหตุผล)	(ไม่ระบุเหตุผล)

๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้ก่อนการไต่สวนมูลฟ้องจำเลยสามารถยื่นคำร้องต่อศาลสามารถเพื่อขอพิสูจน์ว่าคดีที่โจทก์ยื่นฟ้องนั้นเป็นคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ และกรณีที่โจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าคดีมีมูลและการกระทำของจำเลยเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์จริง ให้ศาลพิพากษายกฟ้อง

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
(ไม่ระบุเหตุผล)	(ไม่ระบุเหตุผล)

๔. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้กรณีที่ศาลยกฟ้องจำเลยในคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะแล้ว และให้ศาลสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่น ๆ โดยให้โจทก์เป็นผู้ชำระค่าโฆษณา และห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก ตลอดจนสั่งให้โจทก์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าทนายความ และค่าบรรเทาทุกข์อื่น ๆ อย่างเหมาะสมตามพฤติการณ์แห่งคดีตามคำร้องขอบังคับของจำเลยได้

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
(ไม่ระบุเหตุผล)	(ไม่ระบุเหตุผล)

ส่วนที่ ๓ รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

๑. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติ

เนื่องด้วยประชาชนที่ใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับประเด็นสาธารณะมักจะถูกดำเนินคดีที่เรียกว่า “การดำเนินคดีทางยุทธศาสตร์เพื่อปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ” อยู่เสมอ โดยบริษัทเอกชนและหน่วยงานของรัฐใช้การฟ้องคดีดังกล่าวเพื่อหยุด ลงโทษหรือต่อต้านบรรดานักเคลื่อนไหว แกนนำหรือสมาชิกชุมชน หรือประชาชน ที่ออกมาใช้เสรีภาพในการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น การร้องเรียน การชุมนุมหรือการมีส่วนร่วมสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ ที่กระทบหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของบริษัทเอกชน การดำเนินนโยบายของรัฐบาล การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งการฟ้องคดีดังกล่าวผู้ฟ้องคดีไม่ได้มุ่งเอาชนะ แต่มุ่งลดทอนทรัพยากรและข่มขู่ให้ผู้ถูกฟ้องยอมยุติบทบาทหรือยุติการเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะ และแม้สุดท้ายจำเลยจะสามารถต่อสู้คดีจนศาลยกฟ้อง แต่ก่อนหน้านั้นจำเลยหรือผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องเสียค่าใช้จ่าย เผชิญการคุกคามกดดันทางอารมณ์และอื่น ๆ จนทำให้หยุดการมีส่วนร่วมสาธารณะไป การฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะจึงเป็นการคุกคามต่อสิทธิของบุคคลที่ถูกรับรองภายใต้กติการะหว่างประเทศ

ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ ของสหประชาชาติ ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๑ และข้อ ๒๒ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๔ รวมถึงสิทธิในการร้องเรียนและสิทธิชุมนุมที่ถูกรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ด้วยเหตุผลนี้ ในต่างประเทศที่มีการฟ้องคดีในลักษณะนี้เกิดขึ้น เช่น ในหลายมลรัฐของสหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย รวมถึงฟิลิปปินส์ จึงมีการตรากฎหมายขึ้นมาเพื่อจัดการกับการฟ้องคดีดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อรักษาความสมดุลในการส่งเสริมและปกป้องสิทธิตามรัฐธรรมนูญของบุคคลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะและการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีโดยสุจริตเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น แม้ประเทศไทยจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๑/๑ และมาตรา ๑๖๕/๒ เพื่อเป็นกลไกหนึ่งในการจัดการกับคดีที่มีการฟ้องโดยไม่สุจริต ซึ่งอาจรวมถึงคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะด้วยก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวยังมีข้อจำกัดด้านขอบเขตในการบังคับใช้ และยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณา รวมถึงการเยียวยาและการลงโทษคู่กรณีที่ฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ ดังนั้น เพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายที่ชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ความสอดคล้องของร่างพระราชบัญญัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของ ประชาชน เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๒) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

(๓) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๔๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือจัดการกีดกันหรือการผูกขาด

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) อนุรักษ์ พันธุ์ หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี อันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน หรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชน หรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้น โดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๔) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า รวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

มาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๖๑/๑ ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลเองหรือมีพยานหลักฐานที่ศาลเรียกว่าโจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้ง หรือเอาเปรียบจำเลย หรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ให้ศาลยกฟ้อง และห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก

การฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการที่โจทก์จงใจฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้วโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรด้วย

มาตรา ๑๖๕/๒ ในการไต่สวนมูลฟ้อง จำเลยอาจแถลงให้ทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันสำคัญที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล และจะระบุในคำแถลงถึงตัวบุคคล เอกสาร หรือวัตถุที่จะสนับสนุนข้อเท็จจริงตามคำแถลงของจำเลยด้วยก็ได้ กรณีเช่นว่านี้ศาลอาจเรียกกุบุคคล เอกสาร หรือวัตถุดังกล่าวมาเป็นพยานศาลเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งคดีได้ตามที่จำเป็นและสมควร โดยโจทก์และจำเลยอาจถามพยานศาลได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

เมื่อมีการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามที่เสนอแนะนี้จะช่วยส่งเสริมและปกป้องสิทธิตามรัฐธรรมนูญของบุคคลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะและการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีโดยสุจริตเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น แม้ประเทศไทยจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๑/๑ และมาตรา ๑๖๕/๒ เพื่อเป็นกลไกหนึ่งในการจัดการกับคดีที่มีการฟ้องโดยไม่สุจริต ซึ่งอาจรวมถึงคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะด้วยก็ตาม แต่กฎหมาย

ดังกล่าวยังมีข้อจำกัดด้านขอบเขตในการบังคับใช้ และยังไม่มี ความชัดเจนในเรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณา รวมถึงการเยียวยาและการลงโทษคู่กรณี ที่ฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ ดังนั้น การปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในครั้งนี้ เพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายที่ชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

๔. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๕. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

-ไม่มี-

ผลกระทบต่อสังคม

การใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญในการเข้าไปมีส่วนร่วม กับประเด็น สาธารณะนั้น กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ยังมีข้อจำกัดด้านขอบเขตการบังคับใช้ และยังไม่มี ความชัดเจนในเรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณา รวมถึงการเยียวยาและลงโทษคู่กรณี ที่ฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วม สาธารณะ การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายที่ชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

๖. การกำหนดให้มีระบบอนุญาต อนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

มี ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

.....

.....

๗. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

มี ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

.....

.....

๘. บทกำหนดโทษ

ไม่มี

โทษทางอาญา

โทษทางปกครอง

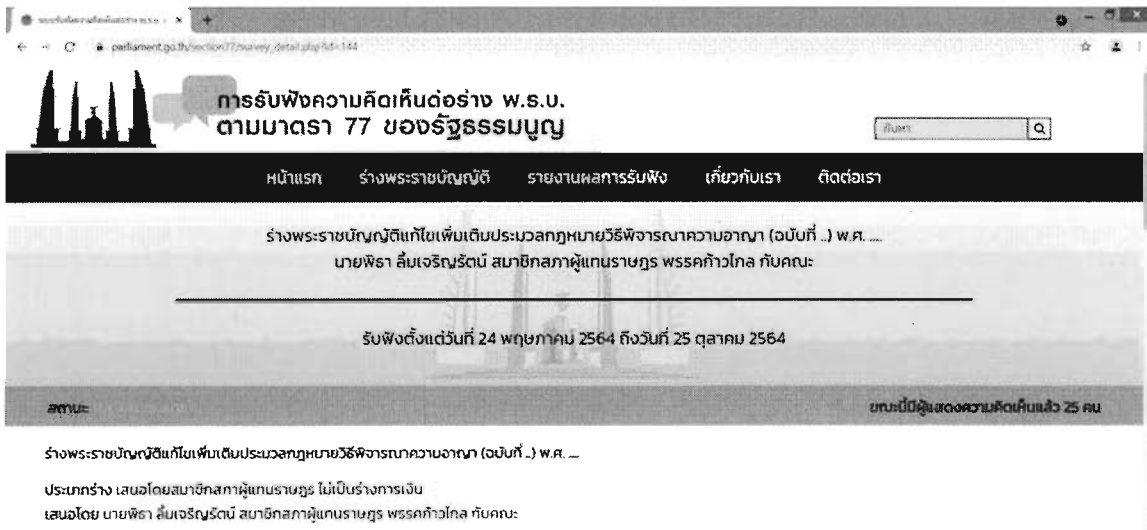
โทษปรับเป็นพินัย

โทษอุปรกรณ์

เหตุผลและความจำเป็น

ส่วนที่ ๔ การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

The screenshot shows a web browser window with the URL parliament.go.th/section77survey_detail.php?id=144. The page title is "การรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ" (Public Hearing on the Draft Bill under Section 77 of the Constitution). The main content area displays the following information:

- ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... นายพิธา สิมเจริญรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ
- รับฟังตั้งแต่วันที่ 24 พฤษภาคม 2564 ถึงวันที่ 25 ตุลาคม 2564
- สถานที่: ขณะนี้ผู้แสดงความเห็นแล้ว 25 คน

Below the main content, there is a note: "ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... ประเภทร่าง เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่เป็นร่างการเงิน เสนอโดย นายพิธา สิมเจริญรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ"